

Eksamenssæt A til kapitel 4: Den nazistiske krig

Materiale:

Bilag 1: Hverveplakat for Waffen-SS, 1941 (1,0 normalside)

Bilag 2: Adolf Hitler om den kommende krig mod Sovjetunionen, 3. marts 1941 (0,6 normalside)

Bilag 3: Feltpostbrev fra Tarnopol, 6. juli 1941 (1,1 normalside)

Bilag 4: Fotografi fra Tarnopol, 5. juli 1941 (1,0 normalside)

Normalsider i alt: 3,7

Bilag 1: Hverveplakat for Waffen-SS, 1941 (1,0 normalside)

Introduktion: Waffen-SS var fra oktober 1939 betegnelsen for den militære gren af den nazistiske organisation SS. Waffen-SS bestod af frivillige, der havde den rette nazistiske indstilling og en god fysik. I midten af 1944 havde korpset omkring 600.000 medlemmer. På denne hverveplakat fra 1941 oplyses det, at man kan melde sig til Waffen-SS, når man er fyldt 18 år. Plakaten blev fremstillet af den tyske billedkunstner Ottomar Anton (1895-1976). Han meldte sig ind i NSDAP i 1933. I 1936 blev han medlem af SS.

Sylke Wunderlich: *Propaganda des Terrors*, Berlin Story Verlag, 2021, s. 156.

Bilag 2: Adolf Hitler om den kommende krig mod Sovjetunionen, 3. marts 1941 (0,6 normalside)

Introduktion: Under Anden Verdenskrig førte den tyske hærs overkommando en omfattende krigsdagbog i et tæt samarbejde mellem de ledende officerer. Indtil april 1941 blev dagbogen redigeret af arkivaren Helmuth Greiner med udgangspunkt i mundtlige meddelelser og skriftlige indberetninger. Den 3. marts 1941 modtog han et udkast til retningslinjerne for den kommende krig mod Sovjetunionen, formuleret af den tyske fører Adolf Hitler. I krigsdagbogen er disse retningslinjer angivet som citat med anførselstegn.

5 "Dette kommende felttog er mere end blot en kamp på våben; det bliver også et opgør mellem to verdensanskuelser. For at afslutte denne krig er det på grund af områdets udstrækning ikke nok at besejre den fjendtlige hær. Hele området må opløses i stater med egne regeringer, som vi kan slutte fred med. [...]

10 Den jødisk-bolsjevistiske intelligentsia¹ må som den hidtidige "undertrykker" af folket skaffes af vejen. Den forhenværende borgerlig-aristokratiske intelligentsia, i det omfang, at den endnu eksisterer blandt emigranter, må ligeledes sættes ud af kraft. Den bliver afvist af det russiske folk og er i sidste ende tysk fjendtlig. Dette gælder også i særlig grad for de tidligere baltiske stater.

15 Desuden må vi under alle omstændigheder undgå, at det bolsjevistiske Rusland afløses af et nationalistisk Rusland, der, som historien har vist, i sidste ende atter vil være tysk fjendtlig. [...]"

Percy E. Schramm (udg.): *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht 1940-41*, bind 1, Bernard & Graefe Verlag, 1965, s. 341. Oversat af Jeppe Bæk Meier og Rasmus Thestrup Østergaard.

---

¹ Betegnelse for den uddannede del af befolkningen.

Bilag 3: Feltpostbrev fra Tarnopol, 6. juli 1941 (1,1 normalside)

Introduktion: Den polske by Tarnopol, der i dag er beliggende i Ukraine, blev besat af sovjetiske tropper i september 1939. Byen havde på det tidspunkt omkring 40.000 indbyggere, hvoraf 18.000 var jøder. Den 2. juli 1941 blev Tarnopol indtaget af tyske tropper, heriblandt Waffen-SS-divisionen "Wiking". De fandt ligene af flere hundrede indbyggere, som var blevet henrettet af den sovjetiske sikkerhedstjeneste NKVD. Blandt ofrene var desuden ti tyske soldater. To dage senere begyndte en flere dage lang pogrom, hvor den lokale polske og ukrainske befolkning tvang deres jødiske naboer til at bjærge ligene fra massakren. Efterfølgende blev jøderne mishandlet og dræbt i overværelse af de tyske tropper. Sonderkommando 4b, der var underlagt Einsatzgruppe C, arresterede desuden over 100 jødiske intellektuelle og skød dem i udkanten af byen. Dette feltpostbrev blev sendt fra en tysk soldat til hans forældre i Wien. Faderen lod brevet afskrive i flere eksemplarer, som efterfølgende kunne læses i flere forretningers udstillingsvinduer. Det førte til en skærpelse af den tyske brevcensur, fordi den tyske hærledelse ikke bifaldt offentliggørelsen af denne og lignende rædselsberetninger fra østfronten.

Tarnopol, 6.7. 1941

5 Kære forældre!

Jeg er netop kommet tilbage fra bjærgningen af vores kammerater fra luft- og bjergtropperne, som var blevet taget til fange af russerne. Jeg kan ikke finde ord for det, der er sket. Kammeraterne er blevet lænket og har fået skåret ører, tunge, næse og kønsdele af, sådan fandt vi dem i
10 retsbygningens kælder i Tarnopol, og desuden fandt vi 2.000 ukrainere og folketyskere, som var blevet behandlet på samme måde. Sådan er Rusland og jødedommen, arbejdernes paradys. Hvis der stadig er én eneste kommunist tilbage i Wien, så burde han straks dræbes, men ikke ved skydning. Her fulgte hævn med det samme. I går viste SS nåde, for enhver jøde, som vi fangede, blev straks skudt. I dag går det anderledes for sig, for ligene af yderligere 60 lemlæstede kammerater er blevet
15 fundet. Nu bliver jøderne sat til at bære de døde op fra kælderen og lægge dem i orden, og så får de uhyrlighederne fremvist. Efter at have betragtet ofrene bliver de dræbt med knipler og spader. Indtil videre har vi dræbt omkring 1.000 jøder, men det er alt for få i forhold til det, de har gjort. Ukrainerne har sagt, at jøderne før sad på alle de vigtige poster og foranstaltede en regulær folkefest med russerne i forbindelse med henrettelsen af tyskerne og ukrainerne. Mine kære forældre, fortæl
20 dette videre til andre, også far i den lokale [parti-]afdeling. Hvis nogle skulle betvivle rigtigheden heraf, så tager vi fotografier med tilbage. Her er der ingen tvivl.

Mange hilsner

Jeres søn

25

Franzl

Hamburger Institut für Sozialforschung (udg.): *Verbrechen der Wehrmacht. Dimensionen des Vernichtungskrieges 1941-1944*, Hamburger Edition, 2002, s. 102. Oversat af Jeppe Bæk Meier og Rasmus Thestrup Østergaard.

Bilag 4: Fotografi fra Tarnopol, 5. juli 1941 (1,0 normalside)

Introduktion: Fotografiet fra Tarnopol er en del af en serie på i alt fem fotografier, som en lokal ukrainsk amatør fotograf tog den 5. juli 1941. Det viser tyske soldater, der betragter nogle af de jødiske ofre for pogromen. Dette og de øvrige fotografier indgik i de to Wehrmachtstillinger 1995-1999 og 2001-2004.

Hamburger Institut für Sozialforschung (udg.): *Verbrechen der Wehrmacht. Dimensionen des Vernichtungskrieges 1941-1944*, Hamburger Edition, 2002, s. 119.